

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Spreuken 10, 22
Middagdienst

Broeders en zusters,

- 1. Votum**
- 2. Zegengroet**
- 3. Zingen : Gezang 167 : 1 - 3**
- 4. Gebed voor de opening van het Woord**
- 5. Schriftlezing : Numeri 23**
- 6. Zingen : Psalm 115 : 5 en 6**
- 7. Tekst : Spreuken 10 : 22**
- 8. Zingen : Psalm 127 : 1 en 2**
- 9. Geloofsbelijdenis Gezang 123 : 1 lezen artikelen over J .Chr en daarna vers 5**
- 10. Dankzegging en gebed**
- 11. Slotzang : Psalm 138 : 1 en 3**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

Nog een paar uur en dan is het jaar 2007 geschiedenis en zijn we een nieuw kalenderjaar ingestapt. Veel mensen zeggen dan tegen elkaar: de beste wensen voor 2008. Maar wat bedoelen ze dan eigenlijk? De beste wensen, wat voor wensen zijn dat dan? Gezondheid? Veel geld verdienen? Of bedoelen mensen te zeggen: wens maar wat je wil en ik wens het je toe? Maar ja, wat heb je daar aan? Ik wens veel geld te verdienen. Gaan zij mij dan opslag geven van mijn salaris? Of gaan ze elke maand wat geld in een envelop doen en gooien ze die envelop dan bij mij in de brievenbus? Als jullie één wens zouden mogen doen voor 2008, jongens en meisjes, wat zouden jullie dan wensen? Meer zakgeld? Bepaalde cadeaus? Of wens je dat papa en mama minder ruzie maken? Of wens je dat je minder gepest wordt op school? Of wens je dat beter met je werk op school mag gaan? Ja, wat zou je wensen? Dat is nog niet zo'n eenvoudige vraag.

De kinderen in het oude Israël, die wisten wel wat ze moesten vragen. Tenminste, als hun ouders aan hun kinderen hadden geleerd wat het allerbelangrijkste is in het leven. Het allerbelangrijkste dat je kunt wensen is de zegen van God. Nu zal iemand willen zeggen: is een zegen van de Here dan meer waard dan een beste wens. Wat is iemand een gezegend nieuw jaar toewensen zoveel meer dan een wens. Een wens waar je ook maar van af moet wachten of dat werkelijkheid zal worden?

Iemand de zegen van de Here toewensen is veel meer dan de beste wensen. Want in het laatste geval is en blijft het niet meer dan een wens. Maar de zegen van de Here is maar niet een wens. In de dagen van het Oude Testament was men zich daar heel goed van bewust. Een woord van zegen is net zo echt als een tastbaar cadeau. Niet voor niets speelt de zegen zo'n belangrijke rol. We zien hoe God in Genesis 1, Adam en Eva zegent. God zegende de mens en zie tegen hen: 'Weest vruchtbaar en word talrijk, bevolk de aarde en breng haar onder je gezag: heers over de vissen van de zee, over de vogels van de hemel en over alle dieren die op de aarde rondkruipen'. Deze zegen hield in dat God man en vrouw alles zou geven wat ze nodig zouden hebben bij het volbrengen van hun opdracht. God stuurde Adam en Eva dus niet met lege handen de wereld in, maar Hij gaf ze alles wat ze nodig hadden. En de zegen van de Here hield ook in, dat de Here het werk van Adam en Eva zou laten slagen. Ze zouden succes hebben bij de dingen die ze zouden ondernemen.

Als Izaäk oud geworden is en het einde van zijn leven snel nadert, vraagt hij aan zijn zoon Ezau om een stuk wild te schieten, het klaar te maken zoals hij het lekker vindt en hem dat te eten te brengen. Dat zal hem de kracht geven om Ezau te zegenen voor hij sterft. Dat deze zegen meer is dan een vrome wens, blijkt wel uit alles wat erop volgt. Want als Rebekka dat hoort bedenkt ze een list om deze zegen aan Jakob te beurt te laten vallen. En jullie weten het wel, het plan van Rebekka lukt en Jakob ontvangt de zegen van zijn vader. En wat gebeurt er als Ezau terug gekomen is van de jacht en aan zijn vader het eten komt brengen. Dan ontdekken Izaäk en Ezau dat ze bedrogen zijn. Dat Jakob de zegen van zijn vader heeft ontvangen. En dan blijkt wel dat deze zegen meer was dan een vrome wens. Want wat zegt Izaäk: “Ik heb gegeten van het vlees dat Jakob heeft gebracht en ik heb hem gezegend. En die zegen zal op hem blijven rusten! Ezau raakte toen in paniek en smeekte zijn vader hem te zegenen: ‘Zegen mij, zegen ook mij, vader!’ Maar Izaäk zei: ‘Je broer is me komen bedriegen en is er met jouw zegen vandoor gegaan.’ Die zegen is weg gegeven en kan niet meer weg gegeven worden. Ezau krijgt dan uiteindelijk nog wel een andere zegen, maar de zegen die Jakob heeft ontvangen blijft zijn bezit. Hij zal over zijn broer heersen en hij zal koren en wijn ontvangen.

En we hebben niet voor niets over Bileam gelezen. Want tegenover de zegen staat de vloek. En een vloek is ook meer dan een woord. Een vloek heeft kracht. Kracht om de woorden van de vloek werkelijkheid te laten worden. Balak de koning van de Moabieten had gehoord wat de Israëlieten de Amorieten hadden aangedaan en hij was bang voor het volk Israël. Daarom stuurde hij een gezantschap naar ene Bileam, een waarzegger, die moest het volk van Israël vervloeken. Dan zou hij het volk mogelijk wel kunnen verslaan. Balak geloofde zo in de kracht van deze woorden dat hij er een flinke hoeveelheid geld voor over had. Nu was Bileam net zo overtuigd van de kracht van de zegen of vloek die hij zou uitspreken, want hij vraagt bedenktijd. Tijd waarin de Here hem zal duidelijk maken wat hij moet doen. En we kennen het vervolg, nadat Bileam na een gevaarlijke reis is aangekomen bij Balak, zegent hij het volk van God. Hij spreekt over de nabijheid van God voor zijn volk. Hij herinnert aan de beloften die God aan Israël heeft gedaan en die Hij in vervulling zal doen gaan. Wat Hij is geen mens, dat Hij zijn woord zou breken. Ja, in de woorden van zegen staat niet de grootheid van Israël centraal, maar de trouw en de kracht van de God van Israël. Als God voor dit volk is,

dan zijn mensen machteloos. Hoe sterk ze misschien wel zijn in hun eigen ogen of de ogen van de wereld. Als God met zijn zegenende kracht voor je zorgt, dan kan daar geen kracht tegenop. En dan voegt ook geen kracht daar wat aan toe.

En dat is dan ook precies wat er onder woorden wordt gebracht in onze tekst: 'Alleen de zegen van de Here maakt rijk.' Bewust zal de schrijver van deze spreuk in dit geval voor de naam Here gekozen hebben. Dat is namelijk Gods verbondsnaam. De naam waarmee Hij uitdrukt dat Hij doet wat Hij gezegd heeft. Dat Hij trouw is aan de mensen met wie Hij een verbond gesloten heeft. Hij zal zich houden aan zijn beloften. Hij zal de zegen van het verbond geven als wij in dat verbond leven. Hij zal ons met zijn vloek treffen als wij het verbond breken.

Alleen de zegen van de Here maakt rijk. Wie rijk is dankt dat aan de Here. Wie meent dat hij door zijn eigen inspanning en zijn eigen kwaliteiten rijk geworden is, heeft het mis. Zakenmensen denken nog wel eens dat het hun verdienste is dat hun bedrijf succesvol is. En het kan best waar zijn dat ze beter dan de concurrent hebben gezien in welke richting de markt zich gaat bewegen. Het kan zijn dat zij op tijd zijn overgestapt op nieuwe technologie en de concurrent niet. Het kan zijn...., noem het allemaal maar op. Uiteindelijk bepaalt de Here welke kant de markt op beweegt. Welke technologie beter is. Hij bepaalt of het beter is je geld op een spaarbankboekje te zetten of te beleggen in aandelen, of in onroerend goed. Want wat op het ene moment een goede strategie lijkt, hoeft het op het volgende moment niet meer te zijn. Denken we nog maar even terug aan 2004 Tweede Kerstdag. Succesvolle zakenmensen in Indonesië, in Thailand, op Sri Lanka, zagen in een enkel ogenblik hun zo prachtig opgebouwde bedrijven door een enorme vloedgolf worden meegenomen en weggespoeld. Je kunt als mens een paar kleine dingen in het leven beïnvloeden. Je kunt misschien bepaalde trends goed aanvoelen. Maar morgen kan het allemaal anders zijn. En morgen is niet in onze handen, maar in de hand van de Here. Alleen de zegen van de Here maakt rijk.

Zwoegen voegt daar niets aan toe. Het is goed mogelijk dat een enkele jongere van plan was deze spreuk tot zijn lijfspreuk te maken. En nu daar op zich natuurlijk helemaal niets mis mee. Wie zou daar bezwaar tegen kunnen hebben als iemand zich het Woord van de Here zo eigen maakt. Het gevaar is alleen bij deze spreuk dat iemand het om de verkeerde reden doet. Een jongere die mogelijk slechts cijfers op school haalt omdat hij niets uitvoert, zou ook deze spreuk kunnen aanhalen. Ja, maar het staat toch in de Bij-

bel: alleen de zegen van de Here maakt rijk, zwoegen voegt daar niets aan toe. En het is waar: zwoegen voegt daar niets aan toe. Zwoegen. Zwoegen dat is je afmatten, je afbeulen, ploeteren tot je er bijna bij neervalt. Dat is dus heel wat anders dan gewoon je werk doen. Dat is dus heel wat anders dan gewoon trouw de taak verrichten die de Here je gegeven heeft.

Zwoegen dat doen mensen die het van hun eigen inspanning verwachten. Zij moeten het doen. Maar dat is ten diepste hoogmoed. Want God is echt niet van u of mij afhankelijk om datgene te bewerkstelligen, dat Hij wil doen. Hij heeft de wereld met alles wat daarop leeft, geschapen door een paar woorden te spreken. 'Laat er licht zijn'. En er was licht. 'Laten er vissen en allerlei andere dieren in de zee zijn.' En ze waren er. God is van niemand van ons afhankelijk. Dat Hij onze inspanningen gebruikt is genade.

Maar niemand mag zeggen, ik ga nu maar met mijn armen over elkaar zitten wat alleen de zegen van de Here maakt rijk en zwoegen voegt daar niets aan toe. U hoeft niet te zwoegen, maar u moet wel werken. In hetzelfde boek van de Spreuken wordt luiheid veroordeeld. Neem alleen al hoofdstuk 10 van dit boek. In vers 4 staat: 'Luie handen maken arm, ijverige handen brengen rijkdom.' Of vers 26: 'Als azijn voor de tanden, als rook voor de ogen, zo is een luiaard voor zijn meester.' In ons tekstvers wordt dus geen reclame gemaakt voor luiheid, nee er wordt reclame gemaakt voor 'geloof'. Geloof in de zegen van de Here. Geloof in het feit dat wij in alle dingen van het leven van Hem afhankelijk zijn.

Doe u werk in geloof. Leef in afhankelijkheid van Hem. Dan zult u rijk zijn. Betekent dat dat gelovige mensen automatisch rijke mensen zullen zijn? In de zin dat ze veel geld op hun bankrekening hebben? Kun je aan de hoogte van iemands vermogen aflezen hoe gelovig hij is. Nee, absoluut niet. Tussen de vermogende mensen van deze wereld zitten zeker christenen, maar het zijn lang niet allemaal christenen. Velen van hen geloven in zichzelf en in hun eigen kwaliteiten en ze zijn van mening dat ze hun succes verdiend hebben. Wat een dwazen! En aan de andere kant zijn er vele oprechte christenen arm. Sommige christenen in deze wereld zijn zelfs staatarm.

En hoewel het ook voor de aardse rijkdom geldt dat we daarin geheel van de zegen van de Here afhankelijk zijn, het geldt ook zeker voor 'rijkdom' in meer figuurlijk zin. Want echte rijkdom zit in het hart van het mens. Want er zijn mensen met enorme kapitalen op de bank en toch voelen ze zich ongelukkig. Want het geld heeft niet het geluk ge-

bracht waar ze op gehoopt hadden. Want het hebben het nu wel verzameld, maar hoe zouden ze verder moeten als ze het zouden verliezen. Na de zorg of ze ooit genoeg bij elkaar zouden krijgen, kennen ze nu de zorg of ze het niet zullen verliezen. Rijkdom kan je hart niet met rust vervullen. Tevredenheid, vertrouwen en vrede zijn voor geen geld van de wereld te koop. Ze zijn alleen maar te ontvangen. Want de vrede die zo groot is dat hij alle verstand te boven gaat is alleen in Jezus Christus te vinden. Tevredenheid van hart is alleen in Jezus Christus te vinden. Vertrouwen voor de toekomst, vertrouwen voor het nieuwe jaar is alleen in Jezus Christus te vinden.

Want wie de zegen over zijn leven van Jezus Christus verwacht, zal niet worden teleurgesteld. Hij of zij ontvangt deze zegen. Want de Here geeft aan wie Hem daarom eerbiedig vragen. De Here geeft aan wie Hij zijn zegen belooft heeft. En de zegen van de Here is maar niet een mooie belofte, waarvan in de toekomst nog maar moet blijken wat deze waard is. Nee, de zegen van de Here is werkelijkheid voor wie alles in zijn leven van de Here verwacht.

Een goed 2008 toegewenst onder de zegen van de Here!

Amen